

Geografia

- BATXILERGOA
- LANDIBE HEZIKETA
- GOI MAILAKO HEZIKETA ZIKLOAK

Azterketa

Kalifikazio eta zuzenketa irizpideak

eman ta zabal zazu

Universidad
del País Vasco

Euskal Herriko
Unibertsitatea

NAZIOARTEKO
BIKANTASUN
CAMPUSA

CAMPUS DE
EXCELENCIA
INTERNACIONAL

GEOGRAFIA

GEOGRAFÍA

Azterketa honek bi aukera ditu. Haietako bati erantzun behar diozu.

Ez ahaztu azterketako orrialde bakoitzean kodea jartzea.

Probaren balorazio orokorra 10 puntukoa izango da:

1. Ariketa praktikoa: 4 puntu.

Kontuan hartuko da mapak ondo egitea eta aurkeztutako materiala ulertzea eta era egokian interpretatzea.

2. Gai baten garapena: 4 puntu.

Kontuan hartuko dira ezagutza-maila eta erlazioak egiteko gaitasuna.

3. Kontzeptu geografiko batzuk definitzea: 2 puntu.

Kontzeptu bakoitza definitzeko, gehienez 5 lerro erabil daitezke. Definizio bakoitza 0tik 0,5era kalifikatuko da.

Kontuan hartuko da kontzeptuak argi eta zehatz definitzea.

Este examen tiene dos opciones. Debes contestar a una de ellas.

No olvides incluir el código en cada una de las hojas de examen.

La valoración total de la prueba será de 10 puntos:

1. Prueba práctica: 4 puntos.

Se valorará la correcta elaboración de los mapas, y la comprensión y correcta interpretación del material presentado.

2. Desarrollo de un tema: 4 puntos.

Se valorará el nivel de conocimientos y la capacidad para establecer relaciones.

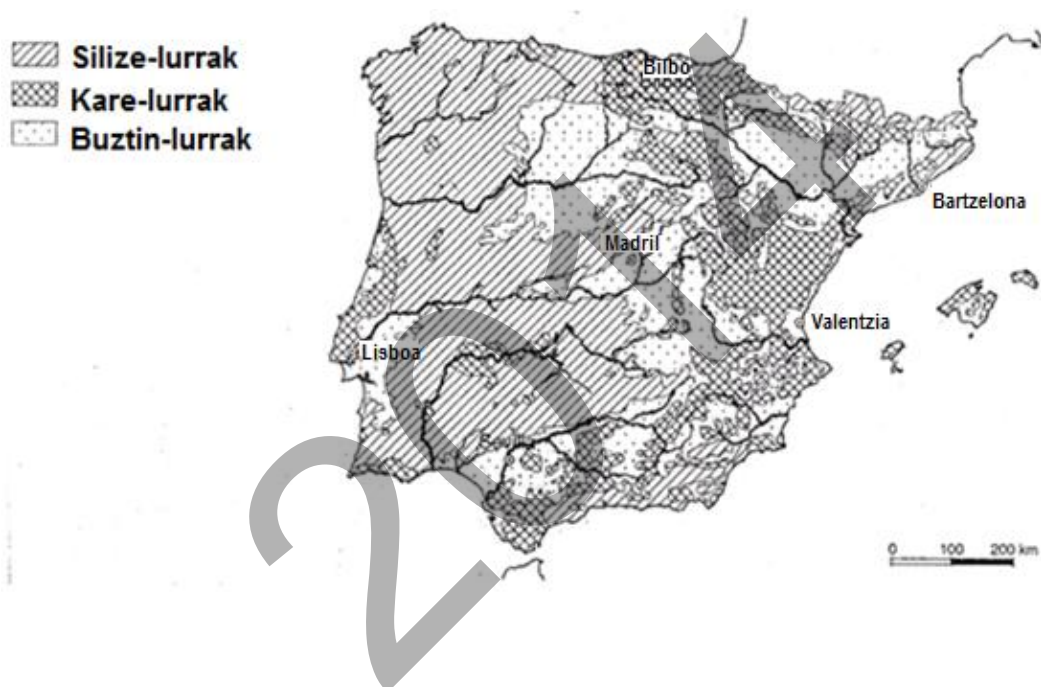
3. Definición de conceptos geográficos: 2 puntos.

Deben ser definidos en una extensión que no sobrepase las 5 líneas. Cada definición se valorará de 0 a 0,5 puntos.

Se valorará la claridad y precisión de las definiciones.

A AUKERA

1. Espainiako mapa litologikoaren iruzkina (4 puntu)

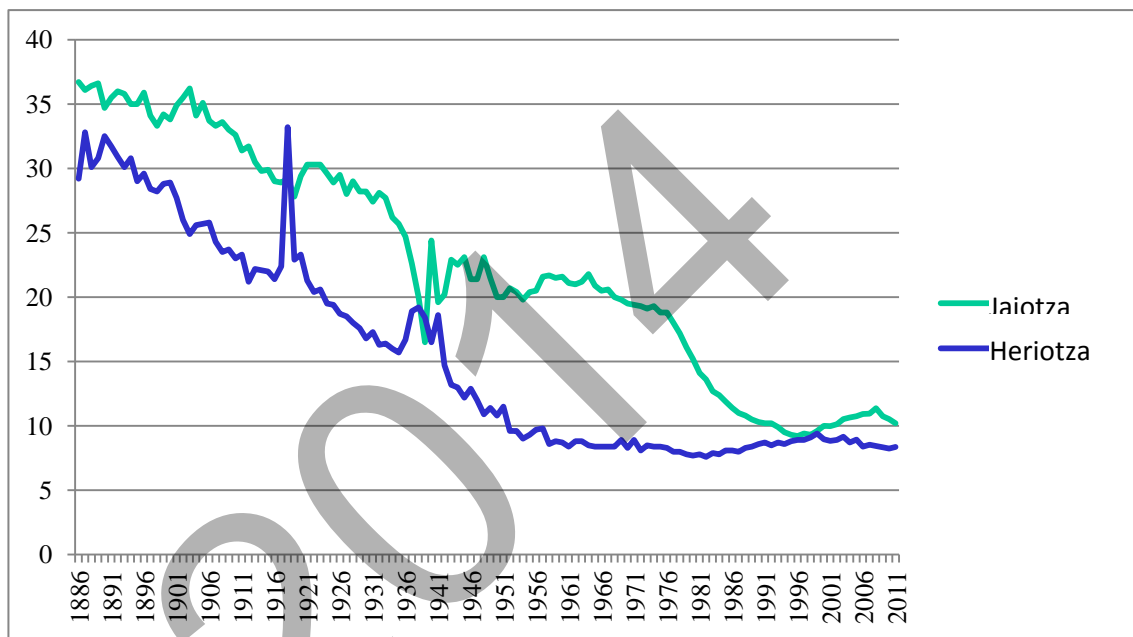
2. Nekazaritzarako, abeltzaintzarako eta basogintzarako espazioak Euskal Autonomia Erkidegoko isurialde mediterraneoan (4 puntu)
3. Kontzeptu hauen definizioa (bakoitzeko 5 lerro, gehienez):
  - Uren muga-lerroa/Uren banalerroa (0,5 puntu)
  - Zentsua/Errolda (0,5 puntu)
  - Urbanizazio barreiatua (0,5 puntu)
  - Industria-deslokalizazioa (0,5 puntu)

GEOGRAFIA

GEOGRAFÍA

B AUKERA

1. Espainiako erregimen demografikoen bilakaeraren grafikoaren iruzkina (1886 urtetik gaur egun arte) (4 puntu)

Iturria: INE.

2. Industrializazioaren garaiko eta industrializazio osteko hiria (4 puntu)
3. Kontzeptu hauen definizioa (bakoitzeko 5 lerro, gehienez):
- Tolestura-mendikatea (0,5 puntu)
  - Nekazaritza intentsiboa (0,5 puntu)
  - Europar Batasuna (0,5 puntu)
  - Garapen iraunkorra (jasangarria) (0,5 puntu)

CRITERIOS DE CORRECCIÓN Y CALIFICACIÓN ZUZENTZEKO ETA KALIFIKATZEKO IRIZPIDEAK

GEOGRAFIA

Azterketaren balorazioa egiteko, kontuan hartuko da ea galdera praktikoan, galdera teorikoan eta kontzeptuen definizioan zuzen erantzuten zaion galdetzen denari.

Irizpide orokorrak

Bereziki kontuan hartuko da:

- kontzeptuen argitasuna
- idazkeraren zuzentasuna eta heldutasuna
- erlazionatzeko gaitasuna
- elementu eta faktoreak sailkatzeko gaitasuna
- erantzun ordenatua egituratzea
- mapa/lauki/taula edo grafikoak eta iruzkinak erlazionatzea eta kokapen kartografiko zehatzak egitea.
- ezagupen-maila

Irizpide espezifikoak

A AUKERA

1. galdera (praktikoa): puntuazioa 0/4.

Kontuan hartuko dira:

Mapak adierazten duenak iruzkinaren mamia izan behar du. Datu kartografikoak dira komentatu eta baloratu beharrekoak gaiari buruzko ezagutza teorikoaren arabera.

Gune bakoitzari buruz, hauek aipatu behar dira: kokapena, materialak eta ezaugarriak eta ondoriozko erliebe-formak.

Silize-lurrak: Kanbriarraurreko eta era primarioko arrokek osatzen dute.

- a) Kokapena: Iberiar penintsulako mendebaldea, Kantauriar mendikatearen mendebaldea (Asturiar mendigunea), Erdialdeko Sistema, Toledoko mendiak eta Sierra Morena barne direlarik. Beste zona batzuk mendigune zaharren aztarnetan kokatzen dira: Pirinioetako ardatzean, Iberiar sistemaren ipar-mendebaldean, Kataluniako Kostalde aurreko mendikatearen iparralde, Penibetikoak.
- b) Material nagusiak: granitoa eta arroka metamorfikoak (gneisa, kuartzita, arbel metamorfikoak)
- c) Erliebe-formak: granitoren alterazioaren ondorioz sortzen diren erliebe motak (harkaiztiak)

Kare-lurrak: Tertziarioan tolesturiko era sekundarioko arrokek.

- a) Kokapena: Pirinioaurrea, Eusko mendiak, Kantauriar mendikatearen ekialdea, Iberiar sistema, Kataluniako kostalde aurreko mendikatearen hegoaldea, Subbetikoak.
- b) Material nagusia: kareharriak.
- c) Erliebe-formak: erliebe karstikoa (lapiazak, poljeak, dolinak ....)

Buztin-lurrak: Tertziarioan eta Kuaternarioan jalkitako arrokek osatzen dute.

CRITERIOS DE CORRECCIÓN Y CALIFICACIÓN ZUZENTZEKO ETA KALIFIKATZEKO IRIZPIDEAK

- Kokapena: Iparraldeko eta Hegoaldeko submesetetako sakonuneak, Guadalquivir eta Ebroko sakonuneak
- Material nagusia: buztina.
- Erliebe-formak: Karkabak eta badland-ak

2. galdera (teoria): puntuazioa 0/4.

Paisaia bakoitzaren kokapena, ingurune fisikoa (klima, erliebea), nekazaritza-egiturak eta landa-espazioaren erabilera komentatu behar dira.

- Isurialde mediterraneoaren paisaiak: labore-paisaia (Arabako erdialdeko eskualdeak, klima subozeanikoa) eta mahasti-paisaia (Arabako Errioxa, barneko klima mediterraneoak) desberdindu behar dira. Topografia leunagoa. Ureztatze nekazaritza.
- Arabako erdialdeko eskualdeak: populazioa herrixka txikitan antolatua. Nekazaritza-ustiapen handiagoak, lurzati bilduak. Nekazaritza (lautadetan) eta basogintza (mendian). Laboreak, patata eta azukre-erremolatxa.
- Arrabako Errioxa: populazioa herri handiagotan bilduta. Nekazaritza-ustiapen txikiak. Mahastia nagusi, jatorri-deitura kalifikatua.

3. galdera (kontzeptuen definizioa): puntuazioa 0/0,5 kontzeptu bakoitzeko.

Definizioek gehienez 5 lerrokoak izan behar dute; beraz, sintesi-gaitasuna kontuan hartuko da.

Kontzeptuen definizioa hemen adierazten denaz bestelakoa izan daiteke, eta, hala ere, balekoa izan. Orientabide gisa balio dezakete hemen ematen diren definizioek:

Uren muga-lerroa/Uren banalerroa: Bi arro hidrografiko banatzen duen lerroa.

Zentsua: Denbora jakin bateko estatu bateko biztanle guztien zenbatzea beren ezaugarri demografikoak, kulturalak, ekonomikoak eta gizartekoak kontuan hartuta.

Errolda: Urtero urtarrilaren 1ean eguneratzen den udalerrri bateko biztanleriaren zerrenda, biztanleen zenbait ezaugarri ere biltzen dituena.

Urbanizazio barreiatua: Hiria lur-eremu zabalak modu ez jarraituan erabiliz sakabanatzea. Hiriaren eta landaren arteko muga argirik gabeko urbanizazio-prozesu berria da, hiri postindustrialari lotua.

Industria-deslokalizazioa: Enpresa industrial baten jarduera osoa edo parte bat bere jatorrizko kokalekutik kostu txikiagoak (soldatak, zergak, eta abar) edo langile kualifikatuak dituen beste herrialde batzuetara edo beste industria-eskualde batzuetara lekualdatzea.

CRITERIOS DE CORRECCIÓN Y CALIFICACIÓN ZUZENTZEKO ETA KALIFIKATZEKO IRIZPIDEAK

B AUKERA

1. galdera (praktikoa): puntuazioa 0/4.

Hau hartuko da kontuan:

- Bi kurbak batera deskribatzea eta esanahia adieraztea.
- Gertaerarik aipagarrienak nabarmentzea (Jaiotzetan, 1930-1956 tarteko jaitsierak, 1975 eta 1998 urteen arteko beherakada zorrotza, 1956-1965 arteko berreskuratzea; 1998-2008 arteko berreskuratze xumea. Heriotzetan, 1918ko igoera bortitza, Gerra Zibilaren urteetako igoera, 1982. urtetik, biztanleriaren zahartzea dela medio, igoera xumea. Berezko hazkundean: 1918an eta Gerra Zibilean tasa negatiboa agertzea; 1920ko hamarkadan eta 1950eko hamarkadaren erdialdetik 1960ko hamarkadaren erdialdera bitartean, hazkunde nabarmena; 1990eko urteetan zero inguruko hazkundea, eta, XXI. mendeko lehen hamarkadan, nolabaiteko berreskuratzea.
- Grafikoan agertzen diren faseak jartzea: XX. mendearen hasierara arte, erregimen zaharra; 1900 eta 1975 artean, trantsizio demografikoa; oraingo erregimena, trantsizioaren ostekoa, 1975. urtetik aurrera.
- Arrazoiak aipatzea: kolera-izurritea (XIX. mendea) eta gripe-izurritea (1918), Gerra Zibila, haur-hilkortasunaren eta, oro har, hilkortasunaren kontrako borroka, bizi-itxaropenaren luzatzea, jaiotzaren kontrola, bizi-mailaren hobetzea, emakumearen parte hartzea lan-merkatuan, etab.
- Kontuan hartuko da, bereziki, emandako erantzunak grafikoaren iruzkinarekin eta trantsizio-ereduarekin daukan erlazioa.

2. galdera (teoria): puntuazioa 0/4.

Galdera hau baloratzean, alderdi hauek hartuko dira kontuan:

- Hiri mota bakoitza bere garai kronologikoan kokatzea.
- Azpialdi historikoak ezagutzea, halakorik baldin bada.
- Kasu bakoitzean, urbanizazioaren faktoreak.

Industrializazioaren garaiko hiria: Urbanizazio-tasaren hazkunde handia. Urbanizazioari lagundu zioten faktore administratiboak (1833ko probintzia-zatiketa) eta ekonomiko eta sozialak; urbanizazio industrialaren etapak (XIX. mendeko erdialdera arte; XIX. mendeko erdialdetik Gerra Zibilera arte; gerraostea; garapen-fasea); industriaren eta hirugarren sektoreko jardueren zeregina.

Industrializazio osteko hiria: urbanizazio-tasaren dezelerazioa eta haren kausak. Urbanizazioari bultzatzen dioten faktoreetan gertatutako aldaketak: industriak eragin txikiagoa du, eta hirugarren sektoreko jarduerak, berriz, handiagoa. Urbanizatutako eremuen handitu egin dira.

3. galdera (kontzeptuen definizioa): puntuazioa 0/0,5 kontzeptu bakoitzeko.

Definizioek gehienez 5 lerrokoak izan behar dute; beraz, sintesi-gaitasuna kontuan hartuko da.

CRITERIOS DE CORRECCIÓN Y CALIFICACIÓN ZUZENTZEKO ETA KALIFIKATZEKO IRIZPIDEAK

Kontzeptuen definizioa hemen adierazten denaz bestelakoa izan daiteke, eta, hala ere, balekoa izan. Orientabide gisa balio dezakete hemen ematen diren definizioek:

Tolestura-mendikatea: Sekundarioan eta Tertiarioan itsas arroetan metatutako material sedimentarioen tolesturaren ondorioz orogenesi alpetarrean sortutako mendiak.

Nekazaritza intentsiboa: Ekoizpen-baliabideak (eskulana, makineria, ongarriak, eta abar) modu intentsiboan erabiliz azalera-unitatetik ekoizpen kantitaterik handiena atera nahi duen nekazaritzako ekoizpen-sistema.

Europar Batasuna: Europako Ekonomia Erkidegoaren oinordekoa den komunitate ekonomiko eta politikoa, 1993an sortua. Europako 28 estatuk osatuta dago. Haren organo erabakitzaile nagusiak Parlamentua, EBren Ministro-kontseilua eta Batzordea dira.

Garapen iraunkorra/Garapen jasangarria: etorkizuneko belaunaldien beharrianak arriskuan jarri gabe oraingo belaunaldien beharrak asetzea posible egiten duen garapena.

2014